

MALULLÜK SİGORTASI – MALULLÜK AYLIĞI (1)

Malullük sigortası, yaşlılık ve ölüm sigortası gibi uzun vadeli sigorta kollarından biridir. Malullük sigortasına ilişkin kanuni düzenlemeler 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren **5510** sayılı “Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu” içerisinde düzenlenmiştir.

Öncelikle malullük nedir? Malullük, çalışma gücünün ya da meslekte kazanma gücünün sürekli bir biçimde kısmen ya da tamamen kaybı olarak tanımlanabilir. Kanunun tanımladığı malullük halinin ve diğer şartların gerçekleşmesi halinde kişiye “malullük aylığı” bağlanır. Sağlığın bozulması nedeniyle sürekli bir iş göremezlik hali yaratan malullük bir anlamda kişi için bir anlamda erken emekliliğe benzer(Prof. Dr. A. Can TUNCAY/Prof. Dr. Ö. EKMEKÇİ, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 15. Bası, İstanbul 2012, syf. 361).

Bu yazımızda malullük aylığının koşulları üzerinde duracağız.

MALULLÜK AYLIĞININ KOŞULLARI

Malullük aylığının bağlanması da yaşlılık aylığı(emekli aylığı) ve ölüm aylığı(dul-yetim aylığı) gibi belirli şartların gerçekleşmesine bağlanmıştır.

Peki malullük aylığı hangi sigortalılık haline göre bağlanır? Konuya ilişkin olarak getirilen düzenlemeye göre malullük aylığı son sigortalılık haline göre bağlanır(SSİY md. 49). Örneğin kişinin birden fazla sigorta kolunda sigortalılık hali söz konusu ise ancak son sigortalılık hali 4/1-a(SSK) sigortalılığıysa 4/1-a sigorta kolundan emekli olur.

Burada şu hususu da önemle belirtmek gerekir ki malullük aylığında adından da anlaşıldığı gibi en önemli kriter maluliyet halinin mevcudiyetidir. Ancak Kanun hangi malullük hallerini malullük aylığının bağlanması için yeterli saymıştır?

a) % 60 Oranında Malullüğün Bulunması

5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden önce yürürlükte bulunan sosyal güvenlik yasalarına göre çalışma gücü kaybının en az 2/3 oranında olması gerekirken, 5510 sayılı Yasa ile en az % 60 oranında kayıp ya da 4/1-c sigortalıları için vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybetmiş olması aranmaktadır (Av. Eriş GÜRSEL/Av. Emre KIŞLALI/Av. Erdoğan KAYA, Son Değişiklikler ve Açıklamalarla Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 2. Bası, Ankara 2015, syf. 115).

Sigortalının veya işverenin talebi üzerine Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun olarak düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi sonucu;

- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını,

- (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün en az % 60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen sigortalı, malûl sayılır (5510 s. K. md. 25).

Önemle belirtmek gerekir ki sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce sigortalının çalışma gücünün % 60'ını veya vazifesini yapamayacak derecede meslekte kazanma gücünü kaybettiği önceden veya sonradan tespit edilirse, sigortalı bu hastalık veya engelliliği sebebiyle malûllük aylığından yararlanamaz (5510 s. K. md. 25).

Burada üzerinde önemle durulması gereken nokta malullük oranı konusunda sigortalı ve SGK arasında çıkan uyuşmazlıklarda maluliyet tespitine ilişkin açılan davaların çok uzun sürmesidir. Mevcut arıza ya da rahatsızlığı nedeniyle acilen tedaviye ihtiyacı olan bu durumdaki sigortalılardan bir kısmı aylık, sağlık hizmetleri gibi olanaklara kavuşamadığı için büyük mağduriyetler yaşamakta ve daha yargılama sırasında hayatını kaybetmekte ve dolayısıyla bu sigorta kolundan beklenen yararı görememektedir (Av. Eriş GÜRSEL/Av. Emre KIŞLALI/Av. Erdoğan KAYA, Son Değişiklikler ve Açıklamalarla Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 2. Bası, Ankara 2015, syf. 115).

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların yazılı talepleri halinde, haklarında bu madde hükümleri uygulanmaksızın malûllüklerinin mani olmadığı başka vazife veya sınıflara nakil suretiyle tayinleri yapılmak üzere istifa etmiş sayılırlar. Bunların, istifa etmiş sayıldıktan sonra dahi, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasını isteme hakları mahfuzdur. Ancak, kurumlarında başka vazife ve sınıflara nakli mümkün olanlardan özel kanunlarına göre yükümlülük süresine tabi olanlar, bu yükümlülüklerini tamamlamadıkça veya malûliyetlerinin yeni vazifelerine de mani olduğuna dair usûlüne uygun yeniden rapor almadıkça bu haklarını kullanamazlar (5510 s. K. md. 25).

Takip eden yazımızda konuya ilişkin açıklamalarımıza kaldığımız yerden devam edeceğiz.